

Cuvântul Ardealului

Apare afară de Luni și zilele după sărbătoare zilnic. — Redacția și Administrația Strada Românilor No. 6. Telefon No. 156

Organ al Partidului Poporului

Abonamentul pe an 800 L., pe jumătate de an 400 L., pe un sfert 200 L., pe lună 76 L., ar pt. Primării și Autorității 1000 L. pe an

Drumuri inutile

și încercări zadarnice se fac, din partea acelor bărbați mari de Stat, cari și-au propus, la dorința și consimțământul tuturor statelor din Europa să afle modalitățile realizabile, spre a asigura pe un timp mai îndelungat măcar, — încetarea războierilor între popoarele acestui contingent, prin desarmare atât pe uscat cât și pe apă și în... aer.

Esmișii națiunilor dominante în acest continent, în colaborare cu reprezentanții tuturor statelor din lume, s'au și adunat la Geneva și — după cum se evidențiază din introducerea aici făcută, în afară de conferințe, consfătuiri și propuneri iluzorii, nimic precis și obiectiv n'au realizat. E trist și tototdeauna este icoana fidelă din care se poate explica cu ușurință și icoana păcii generale din lume și tototdeauna să vede și motivul, pentru care aceasta conferință, chiar în prima serie a conferințelor a eșuat.

Rusia-sovietică cu situația ei nearanjată față de întreaga lume, ține în permanență îngrijorare continentul nostru dând de lucru tototdeauna și statelor mari ca America, Japonia, Anglia, cari toate sunt interesate în aceeași măsură ca și statele limitrofe cu Rusia, de a năbuși și preveni orice încercare pe care acast stat, ar căuta să strice ordinii dominante și spiritului prin care se bazează ființa și existența tuturor statelor.

În China, anarhia și desordinea domnește în înțelesul cel mai exprimat și în felul cum încă în istoria lumii nu s'a mai pomenit. În acest imperiu, care, prin mulțimea sufletelor cari îl compun, ținea în spaimă toată Europa (invazia rasei galbene), azi numai chinezii nu sunt stăpâni. În aceasta țară nenorocită, azi toate statele mari caută să-și asigure câte una din interese, cari interese toate la un loc, minus pierderea în viața de om și pagube materiale suferite în urma războierii interne ale Chinezilor, rezultă pentru China nici mai mult nici mai puțin decât oropsirea.

În vâlva lumii, undele frământărilor politice, dintre statele sudice a Europei, față de cele mai sus amintite rămân de mică importanță, abia neobservate.

Pecăt de mare este nenorocirea de care este martore secolul

nostru, atât de mare și grea va fi tototdeauna judecata istoriei asupra zilelor în cari trăim, îndeosebi pentru popoarele cari dominează lumea în înțelegere mutual-contractuantă și împinși de aceleași interese, pe cari le realizează chiar cu riscul de a nenoroci state, popoare, generații, cultură și totul ce formează o părticică din componentul ce alimentează înaintarea lumii spre desăvârșire intru toate!

Cine poate să-i înțeleagă pe aceștia?

Vedem cum America, Japonia, Anglia, și alte state, cărora micile noastre state li-se închină, — se intrunesc la conferințe de desarmare, însă tototdeauna — tot aceste state trimet trupe, și vapoare de războiu în China, alimentând în rândurile fratricizilor ura, spre a-și ajunge ei scopurile!

Ce să mai înțelegem? — Ne spune clar, rezultatul, obținut la închierea primei serii de conferințe de desarmări, — icoana lumii — care dacă o analizăm ne redă o situație asemănătoare, cu viața internă a statelor din Europa, unde toate palpitările se reglementează în măsură proporțională cu presiunile produse de situația generală a păcii din Europa sau lumea întreagă.

E trist, însă, în luptele Statelor una 'ntre altele, nu suferă atât totalitatea populației componentă a statului respectiv, cât — bietul individ sau cetățean, — unul câte unul luat, — care deși stăpân, cu mâinile legate și cu gura astupată mornăie suferind din greu!

Sextus.

Portrete

Octavian Goga

L'am văzut mai întâiu în sătu-lețul dintre Târnavă, de unde își trage originea și unde venise să și cerceteze neamurile. Era student la universitatea din Pesta. Ochii albaștri de obicei exprimă blândă, mie mi-a rămas în memorie vioiciuna privirii și plețele-i blonde. Auzind că este poet, la fantezia mi de copil mi-s'a părut colosal. Mare mi-a fost surprinderea când după trecerea anilor îl văzui cu o statură nu tocmai înaltă, acum însă îi citisem poeziile.

Octavian Goga caracterizat pe

scurt: este un luptător. Luptător în viața practică a politicii ca și în lumea ideală a poeziei. Numai rar găsești o armonie atât de perfectă ca în personalitatea lui Goga.

Unii critici literari la personalitățile mari artistice admit o dedublare a personalității, spunând cu multă verosimilitate, că unul este omul în viața practică de toate zilele, și altul este omul — artistul în sfera lui ideale ale artei. La Goga nu vom găsi acest lucru. Luptător este ca om și luptător ca poet.

Atunci când riscurile luptei active erau mai mari, a părăsit pasivitatea, a intrat în luptă unde-l mâna temperamentul, numit decătre unii neastâmpărat, Realizat visul „copilului suferinții” a continuat și continuă lupta cu aceeași consecvență.

Ca poet este ultima verigă din lanțul reprezentanților ideii naționale. Mult timp a trecut dela cronicarul timid, Ureche, care spunea vag „că noi am descălecat dela Râm (Roma)” și până la 1848 când Alecsandri și Murășanu deșteaptă din somnul de moarte Românimea și i tă-l pe Goga care deschide lupta în „Clăcașii” dar mai ales în poezia „Cosașii” termină întrebând pe acești copii ai gliei, că vor cosi ei numai iarbă? Sau continuăm noi după pilda dată în atâtea rânduri de strămoșii lor, vor face din coasă armă

Dobândă desăvârșită nu câștigă decât cel care luptă până în sfârșit. Consecvent cu sine însuși își continuă opera din faza a doua a realizărilor practice. Nu-i dorim

decât aceeași izbândă pe care a avut-o în prima fază de luptător.

I. L.

Di general Averescu

a prezentat azi pentru semnare M. S. Regelui, decretul, prin care legea rouă a timbrului și legea impozitului pe circulații se va pune în practică cu data de 1 Mai a. c.

Situația externă

Se vestește din Budapesta: În sesiunea ungară a uniunii, interparlamentare președintele Lukács a protestat în contra faptului că proiectele privitoare la chestiunea minorităților n'au fost studiate încă de anul trecut pentru a putea fi depuse în adunarea generală dela Paris, care are loc în cursul anului curent.

S'a numit o delegație pentru pregătirea unui raport către adunarea generală.

În ziua de 15 Mai toate reuniunile culturale svăbești din Europa își vor trimite reprezentanții lor la Viena pentru a participa la marile serbări comemorative organizate în memoria scriitorului Müller-Gutenbrunn.

Cu același prilej svăbi din Banat au hotărât să ia parte în număr grandios împreună cu steagurile tuturor organizațiilor cari urmează a fi sfințite la Viena.

Din județul Timiș-Torontal și-au anunțat plecarea la serbările din capitala Austriei, peste 2000 de svăbi în frunte cu d-nii dr. Muth și prelatul Franz Blaskovits.

Pericolul alcoolismului

— Nimicirea individului și a familiei. — Degenerarea rasei și slăbirea poporului —

Este știut că alcoolismul este cea mai mare nenorocire pentru omenire. Urmările lui sunt îngrozitoare. Alcoolismul slăbește și nimiceste pe individ în toate felurile în familie aduce jalea, discordia și sărăcia. Urmările alcoolismului lovesc nu numai pe alcoolici, ci și pe urmașii acestora până la al doilea și al treilea neam și sunt o nenorocire și pentru întreaga națiune chiar, deoarece nimiceste rasa și puterea de muncă a poporului.

Nu putem arăta aici mai pe larg otrăvurile distrugătoare a alcoolului și în special a spiritoaselor asupra organismului, constatate prin faptele concludente trase din observațiunile clinice. Ceea ce se poate spune în treacăt este că alcoolul mai ales acela provenit pe cale industrială atacă creierul, inima, ficatul, stomacul și sistemul nervos, după câțiva timp otrăvă alcoolică trecând d'adrepți în sânge. Ca ori și ce otrăvă, alcoolul scade puterea organismului, pe care îl predispune mai repede la toate boalele, agravând chiar boala, ca ori și ce otrăvă, în fine, alcoolul exercită

o acțiune vătămătoare în om, într-o formă acută (beția) sau încetă (alcoolismul cronic) provocând arsuri în ambele cazuri.

Însă, în nici o parte primejdia alcoolului nu se arată cu atâta evidență decât atunci când este cercetată în raport cu tuberculoza. Cu drept cuvânt, medicul profesor Landouzi a spus încă mai de mult că „alcoolul prepară tuberculoza”. Profesorul Jaquet în remarcabilul său raport către Societatea medicală a spitalelor din Franța a găsit că la 252 tuberculoși 180 erau alcoolici, adică o proporție de 71.92 proc. și după statisticile personale a lui Barbier și Coustan (din Montpellier) această proporție s'ar ridica la 88 proc.

De altfel toate cercetările medicinale experimentale, toate lucrările remarcabile a lui Lanceraux și a elevilor săi, lucrări clasice și cunoscute de toată lumea medicală, probează cu prisosință că alcoolismul oferă terenul cel mai prielnic dezvoltării bacilului tuberculos.

Am spus însă că printre urmările

„Regele Ferdinand și România„

Ziarul vienez »Reichpost« publică, sub titlul de mai sus, un articol, plin de adevăr asupra M. S. Regele Ferdinand.

Dăm mai jos în întregime acel articol, deoarece el dovedește încăodată modul cum streinățarea României, și ca om și ca diriguitor suprem al destinelor unui popor.

Iată textul articolului:

„Regele a fost bolnav. S'a purtat grije de viața lui. Poporul român, care și-a adorat totdeauna Suveranul și care îi este recunoscător, s'a simțit de când cu această îmbolnăvire plin de compătimire sinceră și de o atenție îngrijorată.

Oricine s'a apropiat de Rege, în timpul boalei Sale, a trebuit să admire, din punct de vedere curat omenesc, răbdarea și tăria Sa precum și grija Sa statornică de a nu supăra, de a nu neliniști de a nu stânjeni prin suferința Sa.

Acest fel de a fi corespunea perfect icoanei pe care o dădea despre Rege simțul datoriei și a jertfei ce-l caracterizează.

Nimeni în România n'a uitat că — pentru a realiza în sfârșit legea agrară — Regele a fost cel dintâi care a împărțit din pământul Său țaranilor.

Străinii, cari au ajuns în apropierea de Rege, au dus adesea faima afabilității Sale, nesilit.

Ministrii și oamenii politici din toate taberile au recunoscut, fără rezervă, darurile de om de Stat ale Regelui, care este și un lucrător sârguincios, dându-și totdeauna osteneala de a învăța și de a se apropia omenește cât mai mult de colaboratorii Săi.

Există un suflet al masei și acesta e plin de supunere pentru Dinastie, care e intrupată în persoana actualului Rege.

Înțelepciunea poporului român, despre care vorbește generalul Averescu, constă într'un fel de pasivitate cugetată, care permite politicii românești să lucreze cu răbdare și prevedere și să înainteze cu o anumită perseverență elastică.“

Situația internă

— Declarațiile secretarului (!) unic partid inexistent. — Desbinarea L. A. N. C. —

Corespondentul nostru din București ne trimite următoarele rânduri:

După cum se spune într'o telegramă din Budapesta, publicată în gazetele bucureștene de ieri dimineață, un domn Valer Spătar, slujbaş la o societate de asigurare din Arad, petrecând la Budapesta în afaceri comerciale a folosit prilejul să se răzoiască în gazetele ungherești, dându-se secretar al partidului fascist român, care, cum se știe, nu există decât în fantezia acestui domn.

Acest domn a declarat, că acțiunea (?) dsale este sprijinită de partidul fără-nesc de sub președinția dlui dr. N. Lupu.

În numărul său de azi ziarul »Aurora« de sub direcțiunea dlui Lupu, publică următorul comunicat:

— »Nu cunoaștem nici un domn Valer Spătar, nu-i cunoaștem acțiunea, n'am auzit de partidul dsale, așa încât nici vorbă nu poate fi de sprijinirea lui din partea noastră.

Afirmățiunile presei maghiare, fie inventate (născocite), fie potrivite declarațiilor acestui domn Valer Spătar, sunt deci lipsite de orice temei, după cum, de altfel, oricine om lăminat și-a putut da seama din cea dintâiu clipă.

În ziua de 8 Mai se va întruni la Iași, marele consiliu al L. A. N. C., convocat de dl A. C. Cuza. Scopul acestei întruniri este să se procedă la excluderea tuturor deputaților și membrilor organizațiilor care nu împărtășesc ideile dlui A. C. Cuza în chestiunea antisemită. Pe dl Cuza nu-l vor urma de cât probabil doi parlamentari.

Ca răspuns dlui Cuza, dnii Șumuleanu, Zelea Codreanu și Paul Iliescu, au convocat tot pentru ziua de 8 Mai, Marele Consiliu al Ligei la București, dlilor cred că vor avea cel mai mare număr de aderenți și că dl Cuza nu va putea întruni decât un număr foarte redus de partizani. Cele mai multe organizațiuni se pare că au aderat la mișcarea dlor Șumuleanu, Zelea Codreanu și Paul Iliescu.

Marele Consiliu, în ședința pe care o va ține va fixa precis și felurile și mijloacele de luptă ale L. A. N. C. Se va proceda de asemenea la excluderea dlui A. C. Cuza și a amicilor săi din Ligă.

Toți acei cari vor lua parte la întrunirea dela Iași vor fi declarați că luptă împotriva L. A. N. C.

Importante declarații ale dlui Mitilineu

— Înțelegerea italo-maghiară. — Locarno balcanic. — Mica-Înțelegere —

Gazeta franceză »Petit Parisien«, publică o convorbire pe care a avut-o corespondentul său din București cu ministrul de externe al României dl Mitilineu.

Dl Mitilineu a declarat că enervarea provocată prin încheierea pactului italo-ungar este lipsită de temei. Acest pact nu trece peste marginele pactelor ce au fost încheiate în ultimul timp între diferite state. România nu are nici un motiv să se îndoiască de sentimentele amicale ale Italiei față de România, mai cu seamă după ce Italia a dat o dovadă strălucită de ținuta sa amicală, întărind protocolul Basarabiei.

Ministrul de externe al României s'a declarat pentru un Locarno balcanic și al Europei Centrale, dacă prin aceasta se poate ajunge la o întărire și asigurare a păcii europene.

„In ce privește svonorile privitoare la o slăbire a relațiilor (legăturilor) între

statele Micii Antante, dl Mitilineu a declarat, că cu prilejul conferinței Micii Antante, care va avea loc la Praga, toată lumea se va convinge, de contrariu și de faptul că România a rămas credincioasă principiilor ce au dus la înfăptuirea Micii Antante.

Apropierea italo-română, a adăugat dl Mitilineu, nu slăbește întru nimic sentimentele României față de Franța.

După conferința Micii Antante, care va avea loc în a doua jumătate a lunii Mai, dl Mitilineu va pleca la Paris pentru a avea o întâlnire cu domnul Briand.

A. S. R. Prințesa mamă Elena

azi pleacă la Caransebeș, iar M. S. Regina Maria va pleca Duminecă la Balcic, unde o va însoți și M. S. Regele, starea sănătății Majestății Sale fiind excelentă.

nefaste ale alcoolismului este și acela că răul se transmite și din urmași în urmași, ceea ce din punctul de vedere social constituie o nenorocire mai mare decât toate nenorocirile.

Iată ce ne arată analele medicale ale lui Legrain în lucrarea intitulată: »Degenerescenta socială și alcoolismul«.

Ada Jurke, alcoolică, hoajă și vagabondă, născută în 1740, moare la începutul secolului, posteritatea sa numără 843 indivizi, din 709 cari au putut fi cercetați se descriează: 106 născuți din flori, 142 cerșetori, 64 nebuni, 81 prosititate și 76 criminali din cari 7 asasinii.

Cea mai mare parte sunt degenerați. În 75 de ani, această familie de alcoolică a costat Statul, cu întreținerea în diferite aziluri, ospicii, închisorii și pagube cauzate o sumă evaluată la 5 mil. franci.

Legătura între alcoolism, nebunie și crimă nu poate fi înțeleasă mai bine decât la lumina interesantelor cercetări ale lui Legrain asupra eredității și degenerescentei, atât fizice cât și morale ale alcoolicienilor. Cercetările sale sunt și mai probante încă decât faptele clinice și sunt deasupra oricărei discuțiuni. Se probează până la ultima evidență degenerescenta in-

telectuală, morală, mintală și fizică cu tot cortegiul lor îngrozitor.

În ce privește, în special, degenerarea fizică, în fiecare an la noi ca și aiurea sau în alte țări ca și la noi stăticile ministerului de război înregistrează un număr destul mare de cazuri de amănări pentru debilitate corporală sau de reformați. Ce să mai spunem de marea număr al copiilor slabi, anemici și piperniciji cari pe cele câți-va ani vor deveni apărătorii Patriei, fără a mai vorbi de tristul tribușal multora din prima copilărie.

Aceste sunt foarte pe scurt constatări palpabile ale alcoolismului, ale acestui flagel care se introduce pe nesimțite în organismul omului, pe care îl roade și-l distruge și care, în același timp, dezagreghează și corupul social, semănând în trecerea sa ruina, crima, nebunia și imoralitatea.

Cu ocazia unui alt articol mă voi ocupa de lupta contra alcoolismului în alte țări precum și de mijloacele cele mai bune de combatere.

G. U.

MISCAREA CULTURALA

Serbarea populară din Văradia de Mureș

În ziua de 25 Aprilie a. c. a doua zi de sărbătorile Paștilor s'a ținut în comuna noastră o frumoasă serbare populară dată de către corul bisericesc din loc.

Tot meritul pentru frumoasa reușită a serbării se atribuie vrednicului și neobositului preot Iosif L. Turcu mai ales pentru frumosul scop urmărit.

Serbarea s'a desfășurat în cadrele unui program alcătuit din cântări, monoloage, dialoguri piesă populară-morală.

Cântările au fost executate cu adevărată artă de către tinerii coriști, cari au dovedit că și iubiiții noștri țărani pot face ceva bun dacă au conducători vrednici.

Au urmat apoi mai multe dialoguri, monoloage etc.

Nu pot trece cu vederea aceste puncte fără a remarca frumosul debut al tinerilor: V. Dadariu, Valeanu, Demian, Pop și Borle, cari s'au prezintat în condițiunile cele mai bune.

Poporul a rămas încântat de frumoasa serbare răsplădit pe tinerii diletanți, cu furtunoase aplauze bine meritrate și mălțumind tânărului lor păstor, care cu adevărat își înțelege misiunea sa.

Venitul a fost destinat fondului bisericesc.

Exemplu demn de urmat!

Horia Vișoiu.

Serată românească radiofonică la Paris

Dl ministru Cantacuzino a organizat la Paris o serată românească prin radio. Programul a fost transmis în toată Franța. El a început printr'o scurtă cuvântare, rostită de dl Cantacuzino, care a reamintit cuvintele dlui ministru Mitilineu: amicitia franco-română este invariabilă și inaltrabilă, iar pactul franco-român consacără această amicitie profundă, pe care se cuvine să o facem, de ambele părți, cât mai activă și mai productivă posibil.

Dl Brichteux și dra Valmybaysse au executat apoi compoziții ale dlor Stan Golestan și Enescu.

Dl Yonnel, dela Comedia franceză a recitat poezii de Octavian Goga, Iorga și Elena Văcărescu.

Dra Niculescu a ținut o conferință despre »Datinele românești«; corul bisericăi române a produs o vie impresie prin magistrala executare a cântecelor populare religioase românești.

Se amână concertul Kolar-Popp

Concertul artistului de vioară din Cluj Carol Kolar și alui Virgil Popp Almășanu micul artist de vioară de 9 ani, despre care marele maeștru Enescu a vorbit cu elogii, își amână concertul anunțat pe ziua de azi 30 Aprilie pe ziua de 23 Maiu. Publicul iubitor de muzică din Arad așteaptă cu nerăbdare concertul maeștrului Kolar și a micului Virgil Popp Almășanu o nouă speranță a muzicii românești.

„Mustul care fierbe“: de Octavian Goga

Au apărut într'un elegant volum de 453 de pagini, sub titlul »Mustul care fierbe, articolele publicate de dl Octavian Goga, în revista »Tara Noastră«.

Publicarea acestor articole într'un volum, închinat tinereții este binevenită.

Articolele dlui Goga au o strânsă legătură cu atatea probleme de actualitate, privitoare la refacerea țării noastre în toate direcțiile și la întărirea sentimentului național.

Iată ce spune articolul în prefață: »Reunesc într'un volum o seamă din articolele publicate în revista »Tara Noastră«.

Sunt pagini smulse din sbuciumul cotidian și crâmpse din risipiarea de suflet pe care o cer problemele noastre de existență. Toate se reduc la un principiu fundamental de viață, la ideea națională, misterul de procreație a acestui neam și singura lui formulă pentru ziua de mâine. Astăzi, când totul este încă prefacere, când societatea noastră neîncheagată e ca mustul care fierbe, numai acest crez ne poate ține la picioare.

E oare fenomen de sănătate a neamului că noua generație intelectuală afirmă această dogmă și pornește la drum cu lozincile ei. E o garanție că din fierberea actuală vor ieși biruitoare adevărurile noastre organizate și că drojdia se va duce la fund.

Cu nădejdea marilor preneniri închin cartea mea tinereții generației.

Mica Antantă

va avea proxima conferință cu data de 15 Mai la Praga sau loachimstahl, unde, înafară de situația generală politică, va fi pusă în discuție și chestiunea în ce privește politica matcei Dunărene.

Vești frumoase dela frații din America

— Școală și Casină românească în Cleveland. — Glasul Inimel. — Nici românele nu stau în nelucrare. — Organizarea românilor din Towington —

Dșoara Letiția Cucuiu a fost numită profesoară de stat pentru America. Dșoă va rămănea în Cleveland mai mulți ani și va conduce școala românească din acest oras. E până acum, singura profesoară de limba română în America plătită de Statul român. Românii americani au primit cu vie satisfacție știrea despre acest gest de largă bunăvoință a guvernului nostru, care, și în acest chip a dat dovadă de interesul ce-l poartă fraților de peste Ocean.

La Cleveland s'a deschis o casină română, care va fi un local de întâlnire al tuturor românilor și la care se vor putea citi toate ziarele românești din America și din țară. Casina e condusă de harnicul român Ioan Crăciun, casarul societății, »Carpatina«.

E cunoscută bunăvoința largă a românilor americani pentru instituțiile culturale de-acasă. Numeroase biserici și școli, mai ales în Ardeal, s'an clădit cu bani colectați dela românii americani. În timpul mai nou s'a pornit o astfel de colecție pentru biserica ortodoxă-română din Ghirișul român, jud.

B.hor. Colecta aceasta e condusă de vrednica româncă Eiena Moțiu, care, a îndreptat un călduros apel către toți românii de bine cerându-le sprijinul.

Societatea feminină »România liberă« din Akron a organizat o bine reușită serbare cu un program frumos și variat. Preotul Octavian Mureșan a citit o conferință despre rolul femeii în societate. După serbare a urmat baquet, care deasemenea a avut o splendidă reușită, și un însemnat venit material, care s'a adăogat la fondurile societății.

Colonia românească din Towington, neavând încă preotul său, a primit Dumineca trecută vizita părintelui Ilarion Moloci din Winsoeket, care după liturghia celebrată într-o sală închiriată a rostit o frumoasă predică, apoi, a împărțit pe credincioși cu sf. Taine. Cu acest prilej s'au pus bazele unei noi societăți culturale care nu ne îndoim, va lua un îmbucurător avânt. Credincioșii din Towington de altfel au de gând să se organizeze într-o parohie independentă.

Cine barează drumul Pan-europel ?

Aflăm din ziarul »Keleti Ujság« că studenții universitari din Budapesta sub conducerea studentului Carol Franz Hozmetz printr'un atac violent cu ouă clocite au zădărnicit adunarea de constituire a organizației paneuropene a școlilor superioare din capitala Ungariei. Manifestanții au profesat injurări și amenințări la adresa prințului Ho henlohe Egon care prezida adunarea și au sfărțat drapelul paneuropean învelit în culorile naționale maghiare.

Când studentul Hozmetz a arătat manifestațiilor volantele conținând apelul contelui Condouhoue Kalergi adresat tinerimei, toți au strigat în cor: »De ce nu e tipărit în limba ebraică?« »Keleti Ujság« e foarte supărat și nu și poate ascunde întristarea față de aceasta exploziune a sentimentului național creștin al tinerimei budapestane, față de care ziarul are cuvinte de cea mai aspră veștegere.

Confratele clujan fiind departe de ideea națională, ca și de cea creștină, noi îi înțelegem revolta și de aceea nu ne miră atitudinea sa hotărâtă.

ECONOMICE

Legea pentru organizarea viticulturii

Domnul ministru Garoflid, un bărbat de specialitate și cu dragoste pentru plugari a făcut ca în anul acesta să se voteze mai multe legi, cari au să sprijinească ridicarea agriculturii noastre.

Pe podgoreni noștri din județ îi interesează mai mult legea pentru organizarea viticulturii.

De fapt, viticultura la noi trece printr'o criză foarte grea. De șase ani — începând de după războiu — podgoreni noștri erau foarte necăjiți și în multele lor congrese cereau ajutorul Statului, pentru a scăpa de peire.

Guvernul liberal a fost surd, nu i-a auzit. Norocul a fost, însă, veniță la putere a guvernului dlui general Averescu și cu el ca ministru de agricultură dl Garoflid.

Situația gravă a viticulturii se datorește, mai ales, scumpirii materialului, mașinelor, instrumentelor și butoanelor, cari s'au scumpit în proporție mai mare ca prețul vinului, care a rămas destul de jos.

Apoi, a mai contribuit mult lipsa de capital și falsificarea vinului, în special, cu spirt de bucate, deoarece darea de spirt, până în Iulie anul trecut, era mai mică, în raport cu impozitul asupra vinului.

Care a fost cauza ieftinirii vinului nostru ?

O putem spune scurt: proștia liberalilor, căci nu s'au îngrijit de exportul vinurilor noastre.

Prin politica lor de a sprijini pe marii fabricanți, ne-a certat cu toate Statele, cari cumpărau dela noi vin și fructe.

Această politică, proastă, liberală a lovit mai mult Ardealul, Banatul și Basarabia.

Înainte de războiu, Ardealul, Banatul și Basarabia exportau vinul lor în țările cari nu erau producătoare: Boemia, Polonia, Galiția și Ucraina.

În aceste țări azi nu mai putem exporta nimic; nici măcar în Polonia nu am reușit să obținem o scădere a taxelor prohibitive cari opresc intrarea vinului și fructelor.

După unire, România a ajuns a patra țară vilicolă în Europa; alpierea provinciilor a îndoit teritoriul plantat cu vii, iar întinderea plantației cu vii a crescut cu aproape de 4-ori, față de aceea din Vechiul Regat.

Avem astăzi peste 280.000 hectare cu vii, cari produc anual mai mult ca 7 și jumătate milioane vie.

Au mai contribuit la lesnirea vinului și faptul că în unele părți nu se punea viță altoită, ci o calitate mai inferioară, care nu reclama multă îngrijire, producea însă un vin mai inferior, care concursa cu vinurile mai bune din vițe altoite.

Pentru a ridica valoarea vinului și pentru a combate toate greutățile cari stau în calea dezvoltării viticulturii, dl ministru Garoflid s venit cu legea pentru organizarea viticulturii, Prin legea aceasta, »plantarea viei, producția și comerțul cu vițe sunt supuse controlului de Stat«.

Comunele țării se împart în 2 categorii :

a) Comunele viticole, acelea pe teritoriul cărora este sădită vie și unde pozițiunea și natura solului sunt prielnice culturii ei;

b) Comunele agricole, acele pe

teritoriul cărora nu este, nu a fost sau unde fiind vie, vinul produs are sub 9 gr. alcool la litru (Malligrand).

Plantarea de vițe pe teritoriul comunelor agricole, este oprită.

Se admite însă plantații de vie și pe teritoriul acestor comune, cari se găsc în apropierea piețelor de desfacere cu varietăți de struguri pentru masă și pe terenuri speciale, numai cu vii productive de vin superior.

Ville plantate în grădinile de lângă casă, în suprafață de cel mult jumătate hectar, nu intră în stricta legii.

Înființarea pepinierilor de vițe ca și comerțul cu vițe se face cu autorizația ministerului.

Comercianții de vițe sunt obligați să vândă numai varietățile (soiurile) autorizate de minister și pentru regiunile indicate de el.

Ministerul are dreptul să inspecteze depozitele de vițe (de altoi). Viticultorii și pepinieriștii sunt obligați să aplice tratamentele pentru stăpirea parazitilor, după normele (reguliile) prescrise de minister.

În termen de 3 luni dela promulgarea (întărirea) legii, proprietarii și viticultorii de vii, sunt obligați să facă declarație scrisă la percepșorul local, de viile ce posează cu arătările cere.

Venitul pe hectar (jugăr) al pământului plantat cu viță altoită, se evaluează la dare ca și pământul arător din aceea comună. Clădirile (casele, colnele) necesare exploatării viilor, nu sunt supuse la nici o dare.

Pentruca viticultura să se poată dezvolta cât mai bine, guvernul va înființa o bancă mare sub denumirea de »Societate de Credit«, care se va îngriji ca ceice au vii să ajungă la bani ieftini, să nu mai fie jupuții de samsarii liberali, cari iau dela oameni 30 până la 40 procente, făcând astfel ca tot venitul agriculturii să ajungă în punga băncilor liberale și jidănești.

Iar, pentruca viticultorii, în caz de nenorocire (ca grindina etc.), să poată fi ajutați, se va înființa o »Societate de asigurare viticolă«, care contra unei plăți de un procent foarte mic, cel păgubit va primi întreaga pagubă, pe care a suferit-o.

Prof. A. Apăteanu,
deputat

BURSA

Inchiderea dela 29 Aprilie 1927

Cursurile devizelor Zürich

Berlin	123.25
Amsterdam	208.25
New-York	51987.50
Londra	2525.50
Paris	2036.50
Milano	2770.—
Praga	1540.—
Budapesta	9063.75
Belgrad	913.50
București	329.—
Varșovia	58.25
Viena	7315.—

INFORMATIUNI

M. Sa Regele

Decorat cu ordinul Carol, crucea mare, pe dl general Averescu, în calitate de prim-ministru, pentru meritele recunoscute.

In timpul absenței diul Goldiș

departamentul Culelor și Artelor este condus de dl ministru de justiție Cudalbu.

Dela prefectura județului

Dl prefect de județ a dispus ca în viitor orele de audiență, pentru delegații din provincii să se fixeze în ziua de Marți și Vinerea în fiecare săptămână, între orele 11—1 a. m.

Partidele din provincii, în interesul lor propriu se vor conțorma acestei dispoziții, spre a nu se expune la cheltueli zadarnice cu călătoria.

Numai breslele și asociațiile

cari aparțin internaționalei din Amsterdam, vor avea voie în România să-și serbeze ziua de 1 Maiu, — astfel a hotărât guvernul însă, — nici acestora nu li-se permite manifestațiile pe străzi.

Abonamente pentru autobuse

Direcțiunea Uzinelor Comunele, aduce la cunoșșința on. public, că abonamentele lunare pe autobuse, se pot cumpăra în biroul acestora din str. Eminescu nr. 4.

Convenția comercială româno-italiană

Din București ni se anunță, că tratativele referitoare la chestinnea convenției comerciale româno-italiene, s'au lucheiat cu succes și ambele delegații vor ținea ședința plenară, în ziua de Duminecă 31 cor.

Delegația română în săptămâna viitoare se va reintoarce în țară.

Mussolini și Chamberlain

au semnat în Livorno o convenție, prin care se reglementează relațiile între cele două țări, în ce privește țăr-murul dinspre răsărit a Mării Mediterane și se recunoaște aspirațiile Balcanice ale Italiei. În caz de un eventual conflict, aceste două state se vor ajuta reciproc.

Duminecă

se reintoarce din Viena dl Manoilescu subsecretar de stat dela finanțe.

Noul impozit pe circulație

se va pune în practică dela data de 1 Mai a. c.

Un mare proces la tribunalul româno-ungar

Tribunalul arbitral mixt româno-ungar din Paris care se redeschide la 2 Mai va judeca cererea făcută de mai multe societăți particulare de căi ferate budapestane împotriva acțiunii României, care — conform tratatelor de pace și legii de lichidare a bunurilor inamice — a pus stăpânire pe toate acțiunile acestor societăți aparținând supșilor germani.

Valoarea acțiunilor care ar urma să intre în patrimoniul statului nostru se ridică la aproximativ 32 milioane coroane aur, reprezentând 170.000 de acțiuni aflate în posesiunea germanilor.

Toate societățile de cale ferată care au făcut acțiune la tribunalul mixt contra României își au liniile în Ardeal și sunt actualmente administrate de statul român.

A plecat la Paris dl Dem. Moldovanu consilier juridic la ministerul comunitășilor, care va reprezenta România la tribunalul mixt.

CINEMA ELISABETA.

Azi, după masă la orele 6, 7 jum. și 9 mai pe urmă

Ultimul film alui **RODOLPH VALENTINO**

VULTURUL NEGRU
cu Vilhelmina Bánky

Cel mai frumos film al timpului prezent.

Prețuri obicnuite.

Vine frumosul film **BIBLIA**
In 18 acte maj, rulate deodată.

Din 1 Maiu începând reprezentațiile de seară în timp favorabil se vor ținea în grădina de vară

Var, ghips și ciment

angro și în detalii la oo 1013

IOAN LINGURAR
ARAD, Piața Catedralei No. 8.

AVIZ!

Aducem la cunoștința On. public, că am cumpărat magazia unei fabrici de paltoane impermeabile și așa ne aflăm în posesiunea alor peste

1000 IMPERMIABILE pt. dame și bărbați

cari le-am pus spre vânzare pe lângă prețuri foarte ieftine. Din cauza îmbunătățirii Leului toate hainele aflate în magazia noastră le vindem pe lângă prețuri foarte reduse. 950

Szántó și Komlós

Arad, vis-a-vis de teatru.

Nu întârziați a privi vitrinile noastre!

Haine (blous) croșetate,

este, Poulle-uri, ciorapi, mănuși, șaluri elegante de mătase, tricouri (indispens.) se capătă pe lângă prețuri convenabile la
SZÁNTÓ, Str. Eminescu 6.
Arad. 245

Baia arteziană SIMAY

Baia cu aburi pentru femei Marți toată ziua și Vineri d. m. Pentru bărbați afară de Marți în toată ziua, iar Sâmbătă și după masă — Baia-vană deschisă în toată ziua de dimineața până seara. Hidroterapie, baie cu acid sulfuric și acid carbonic pt. femei după masă, iar pentru bărbați înainte de masă. (618)

În toată ziua mezeluri proaspete, carne de porc, unsoare, ciisă, totfelul de cârnuri proaspete la oo 480

Șumandan Gheorghe și Fiul

Bulev. Regele Ferdinand No. 52
Cer sprijinul Onor. public românesc!

Institutul Obstetric și Școala de Moașe, Arad.

Publicațiune.

Pentru aprovizionarea Institutului Obstetric și Școlii de Moașe cu cca 35 vagoane lemne de foc pe anul 1927, se va ține licitațiune publică cu oferte închise în ziua de 1 Iunie 1927 la ora 12 a. m.

Condițiunile stipulate în caetul de sarcini se pot vedea în biroul susnumitului Institut în fiecare zi de lucru între orele 10—12.

Licitațiunea se va ține în conformitate cu art. 72—83 din legea contab. publice. 1059

Institutul Obstetric și Școala de Moașe Arad.

Citiți Cuvântul Ardealului!

Primăria comunei Sfântul-Paul.

Nr. 97—1927. 1060

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală, că în ziua de 1 Maiu la ora 9 se va vinde prin licitație oferte închise 2 tauri 7—800 kg., neapți de prăsilă la primăria comunală.

Ofertele se pot înainta înainte de începerea licitației.
Sfântul-Paul, la 27 Aprilie 1927.

Primăria.

Primăria comunei Lazuri.

No. 249—1927. 1053

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală, că primăria comunei Lazuri ține licitație publică în ziua de 1 Iunie 1927 la orele 10 a. m.

la primăria acestei comune, pentru furnizarea:

1. Rechizitelor, precum și a imprimatelor necesare serviciilor comunale, pe anul 1927.

2. 6 vagoane lemne de foc, clasa I-a.

3. Confectionarea de haine și înecământinte garzului comunal și anume: 1 veston de iarnă și 1 de vară, 1 pantalon de iarnă, 1 pantalon de vară, 1 manșă, 1 pereche de ghete, 1 pereche de cisme.

4. Pentru esarândarea cărăușiei comunale.

Licitațiunile vor fi ținute în conf. cu legea contab. publice, în parte cu oferte închise, în parte cu licitație verbală.

Condițiunile se pot vedea în localul primăriei Vărfurile în timpul oarelor de serviciu, când se dau și informațiuni asupra celor publicate.

Lazuri, la 22 Aprilie 1927.

Primar: (ss) I. Henca.

Notar: (ss) I. Birkenheuer.

Primăria comunei Șimandul de jos.

No. 172—1927, 1056

Concurs II.

Având în vedere, că concursul publicat pe ziua de 11 Aprilie a. c. a rămas fără succes.

Primăria comunei Șimandul de jos, publică din nou concurs pentru angajarea unui inginer, pentru redactarea alor 1200 fișe cadastrale a limba Statului.

Ofertele ni-se vor înainta până la 4 Iunie 1927.

Licitațiunea se va ține în conformitate cu legea contabilității publice.

Șimandul de jos, la 20 Aprilie 1927.

Primăria.

Curs de șofer!

Cu începerea dela 1 MAI a. c. se pot face noi înscrieri la G. ZIGLER pilot decorat în mai multe rânduri, care dă cea mai precisă instrucție teoretică și practică succesul examenului înștiințările **Herzfeld**, depozitul automobilelor „RENAULT” se fac la **Herzfeld**, Arad, Bul. Regina Maria 19.

Dacă vrei să deținezi sau să cini leftin și să fii serios și conștiincios caută

hala de vin a viticulturii „Minorităților” aranjată cu gust. Arad, Str. Brătianu No 2. — Vinuri esceleente Deschis până la ora 12.

Direcțiunea Uzinelor de Gaz a orașului Arad.

Se află în situație plăcută, ca să servească On. Public cu gaz de calitate înaltă, cu a cărui ajutor putem ca în timpul de pace ieftin a încălzi, încălzi, pregăti mâncări, a călca rufe și a ne scărda. Instalațiunile necesare și montările le executăm pe rate și pe prețuri de regie.

Uzinele Comunale Secția gaz aerian:
Arad, Str. Muclu Scevola 9, 11, 13. — Telefon: 27, 25, 10

Biroul uzinelor
din Str. Eminescu No. 4, stă la dispoziția On. publică ce privesc comenzile etc.

Citiți și răspândiți „Cuvântul Ardealului”

Dacă aveți nevoie de

ANUNȚ

ANUNȚ

modern,
cercetați

efectuos,
Administrația

„Cuvântul Ardealului”

din Arad, Strada Românului Nr. 6.

Imprimeria Județului S. A.

Arad, Str. Gh. Lazar No. 17.

Execută tot soiul de tipărituri aparținătoare artei tipografice. — Depozit de imprimare secretarială și avocațiale.